

սուռն, գրգռար պէշինտէ սէն վարըր-
սըն, պէն վարըրմ, մուարազասը
պիւշիւմէյէ պաշար, վէ նիհայէթ
քէյֆիյէթ հիւքիւմէթին հիւքիւ-
նէ միւհթաճիւթ քէսպ խլէտիքտէ,
գըղարըն իքիսի տախի քէնտի հագգ-
լարընը միւսալի սուրէթտէ պէյան
իտէրլէր, վէ տէլիգանլը տախի քէն-
տի թարաֆընտան իքիսիտի տախի
միւսալիթ իւզըն սէվտիկին վէ սէ-
վէճէկին թագրիթ իլէ, անձագ պիր
հիւքմի շէրլէ միւնթաղըր պուլուն-
տուղուն իզհար խլէտիկինտէն, հա-
քիմ շու տալայը շու սուրէթի հա-
սէնէ իլէ թէսվլէ իտէր. ետնի,
գըղարտան գանդիսի ֆագըրէ իսէ,
տիկէրինտէն օնա 300 ֆիօրին վէր-
տիրիպ, վէ պուռնա մուգապիլտէ տէ-
լիգանլընը փարայը վիւրէնի ալմասը-
նա հիւքմ իտէր, վէ թարաֆէյն մէմ
նուռն օլուրլար:

— Սոն խապէրլէրէ կէօրէ, Բամա-
տա Պրանսըզ ասկէրի գօմանտանը
մէնէրալ Կոյսօն իլէ Պրանտա սէֆի-
րի միւսիւ Լափալէթ պէշինտէ վու-
գու պուլուն պիր գըլ ու գալէ մէպ-
նի, սէֆիթի միւշարիլէյն պիր տախի
ալտէթ իթմէմէք իւզըն Բամայը
թէրք իթմիշ տիր:

— Մարտ 26 տա Բաքա հաղըթ թ-
լէրի թարաֆընտան, Ղաբոնտա մէզ-
հէպ ուղըռնա գուրպան կիտէն,
վէ Ղիզլիթ թարիֆաթընտան պու-
լունան իւշ նէֆէր բուհպանըն ա-
զիզէր սըրասընա կէշտիքլէրի, իլան
ու պէյան օլունմուշ տուր:

ԱՅԳ ԱՅԻՆ

— Հէր նէ գատար պու կիճէ
միւսիւ Կաուու թէաթըստունտա,
իքինճի տէֆա օլարագ, Բարեգօր-
ձական ընկերութիւն վէ միլէթ
ֆաթաթախանէլէրի մէնֆաթը իշին
օյնանլըն օլունտա, (շու իճրալար
իտարէսին տէր իւհտէ իթմիշ օլան
զէվաթ թարաֆընտան, հագգըմըզ
տէ վուգուա կէլէն պիր պիւշիւք
վառութիւն սէպէպինտէն քէնտիմիլ
պուռ տէֆա պուլունմագ իսթէմէ-
միշիլ, վէ իլէրուտէ խուսուսու մէզ
[պուլուն ալէնէն ֆաթ ու պէյան իւ
տէճէք իսէքտէ], հագըր պուլունան
տօսթըրտան իշինթաիկիմիլէ նէզա-
րէն, ֆէտտքեար օլունճուլար իւզէ-
րինտէ կէօրիւլէն մէհարէթ Կ վէ
թէմաշալիւան իւզէրինտէ միւշաշա-
տէ օլունան մէմուռնիլէթ, վէ խու-
սուսիլէ օյնանան օլունտէն, զաթէն
տիրայէթի մէրզուպէ իլէ մէլուք
օլան միւհթիլի Կիւրպիշ ազա Պէշիք-

թաշիւան հագգընտա ճիւմէթ թա-
րաֆընտան իպրագ օլունան ասարը
շիւքընիլէթ քէմալ մէրթէպէտէ
պուլունմուշ տուր:

Պիր գաշ գուսուրլարըն զիքրին
պուռ տէֆալըզ բէրուսի սիւքիւթ ի-
լէ կէլէրիլ . . .

Մեծարգոյ խմբագիր Միւնտախի Երճիտա
լրագրոյ:
19 մարտ 1862

Տէր, ազգային դպրոցնի բուն անխնայ ընթաց-
քը տեսած ժամանակնիս հրատարակական թերթե-
րու մէջ զանաք պարտաւելլ, և անոնց բարեկարգ
վիճակի մէջ մանեկ տեսած օտանիս ալ անոնց
վրայօք լռելով անցնելը՝ ճշմարտութեամբ և
անկողնապահութեամբ ոգւոյն գէմ դարձել է, և
հետևաբար մեծ վատութիւն մ'է:

Ս'նք այս վատութիւնը ոչ երբէք ընդունած
ենք և կընդունինք: Կարող գարուի խորհեան
դպրոցին գատառունիւրուն գլխէն անցած տարօրի-
նակ և եպիսկոպէ գեղքին վրայօք Մէքմուայի միջ-
ուա հրատարակած նամակնուս մէջ Եկնի գարուի
դպրոցին խափանութիւն ալ ցաւօք պարի Ազգայնոց
ճանուցանելու ետքը՝ յիշեալ դպրոցին թաղին
ուսումնասէր և ազգասէր երիտասարդաց անխնայ
ջանիքը բացառելն ալ մեծ ուրախութեամբ ծանու-
ցիլք ազգայնոց:

Այս անգամ ալ մեծ բերկրութեամբ որով
կը ծանուցանեմք թէ յիշեալ թաղին Թաղական
խորհրդոյ ուսումնաստէն անգամիւր և երկուս
տարգնէրը դպրոցին բացառելէն ի վեր անոր բոլոր
կարգութեան և յառաջադիմութեան մասին պէտք
է զանաք անօրէնութիւնները մեծ ջանքով ի գործ դը-
նելով յաջողելն են զայն կանոնաւոր ընթացքի մէջ
մտնելու: Այս առթիւ մեր շնորհակալութիւնը
և զգայած բերկրութիւնը իրենց յայտնելու վերջ
կի բարեմակեմք որ ամեն դժուարութեանց և
խոչնդոտներու յաղթելով յարասէկին այն սիրոյ
և ջանքին մէջ ի պատիւ իրենց թաղին և ի պա-
ռան Հայ ազգիս:

Տար Երկինք որ Մայր Եկեղեցւոյ հիւստալոց
դպրոցն ալ կանոնաւոր ընթացքի մէջ մտնելով,
յառաջադիմելու սկիզբ. քանզի իր այժման վիճա-
կին մէջ պատիւ մը չը բերեր մեր թաղին:

— Պիր վագթման պէրու Կէնի
քէյտէ քարոզիչ պուլունան Տիար-
պէրիլ Սահալ վարդապետին ալէյ-
հինտէ, զայնթէ էսէֆէ շայան վէ
տէհէթէնիլիլ պիր խառապաթը պա-
պընտա, թարաֆըմըզ իմզալարը
թաստիգ գըլընմըզ պիր գըլթա մագ
պաթա կէլմիշ, վէ Միւնտաիմիլ վա-
սէթալըրա քէյֆիլէթի հալին ալէ-
նէն թաղ ու նէշ օլունմալըր բէճա
օլունմուշ իսէտէ, հիճալըմըզտան
գալէմիմիլտէ ասարը տէհէթ վէ
թէրիտուրու վուգու պուլունտը
շէյլէ տուրսուն, մէրգու վարդա-
պետ, էկէր սահիհ իտէ, շու իապա-
սաթընտան սօնրա, պիր գաշ տէֆա
տահա Պատարագ տախի իթմէյէ ճէ-
սարէթ իթտիքտէն սօնրա, պու կիւն-
լէրտէ զաննէն բաթըրիքտանէյէ ճէլլ
իլէ իսթինթագ օլմագ իւզըն Պրկի-
լէ կէօնտէրիլիլ օլունտան,
թէքմիլ իսթինթագ վէ ճէզաղընա

պէքէմէք, վէ իճրալը կէօրիւլու-
կիւ թագտիրտէ, պուլունան տգտէմ-
քի պիր ֆէտտքեարըզմըզ միսլու-
պու պապտէ տախի ֆէտտքեարըզ-
իթմէք, ֆէգտթ, քէյֆիլէթի հալ-
սէթը վէ միւշաղաթ լաղըմ կէլտիկի
թագտիրտէ միւսաթաթ օլունտալը-
սուրէթտէ, սիւքիւթ թէլինի գըլ-
մայա հաղըր պուլունմագ իւզըն ճիւ-
տիքի հալ սիւքիւթի իթթիտալ ի-
տէրիլ:

— Ղաղար վարդապետ հալեա
մահպետէ եաթմագտէ, վէ խայր-
խահ աշխարհակալար թարաֆըն-
տան խարձըզ կէօնտէրիլէքտէ օլ-
տուգտան պաշգա, չըգարըմասընա
տախի սայ սւ զայնթէթ օլունմագտէ
իտուկի իշինթալէքտէ իսէտէ, զաղէ-
թալարտա պու գատար եաղըլարը-
նալալմէն զանն իտէրիլ քի, հալեա
շու հալ Բաթըրիքտանէ տէքի Մտէփան
Սրբաղան հագրէթիլէրի թարաֆըն-
տան նա մալիւմ պուլունմագ տէտիր.
շիւքի զաղէթա օգու մաղըր, վէ
խուսուսիլէ Միւնտաի հիշ օգու մագ-
լար, շիւքի միլէթին իշինտէ զու-
հուգա կէլէն սւլըռնալըզալըրա
զաղէթալար սէպէպ իմիշէր, շիւքի
միլէթին էվլէլէի հալի շիմուքիւ-
տէն չօգ իսի իմիշ (քէնաիլէրին քէ-
լալարը):

Միւշարիլէյն սրբաղան հաղըթ թ-
լէրի պաւ էֆքեարտա օլունգձա,
վէքիլ շայր սուրբուն զաղէթալա-
րըն օգուլմալընա մաւմաւաթ իթ-
մէսի, վէ էկէր եալան աշիլ իսէ,
Իսկիւտար Կէնի միսէլէսի վար-
դապետինին տախի վէքիլ շայր սուր-
բուն էֆքեարընա մուալին պուլուն-
մալը թէաճիւլալ իսէճէք պիր շէ-
միտիր:

Հէյ, պիր միլէթին խառնէսի
թէքնէսինտէ տիւմէնճի պուլունան
պիր զաթըն զաղէթա օգու մաւալը
աճէպա միւնէվլէր տիւնեա մուվա-
ճէհէսինտէ նէ տիմէք տիր:

Կէլէն Կէֆալէն Կաղընէ

Սարաֆ Միքայէլ քէյֆիլէթի
ճիւմէնին տիգաթը թամմէսինի
տալէթ իթմէքտէ, վէ շու սէպէպլէ
նիշէլէրինին վէպալը ալմըպ, վէ նի-
լէլէր ալէյհէրինտէ սուլի զանըլար օ-
լունտա, վէ կիլլի վէ աշիքեար
ֆաթ օլունմագտէ իքէն, Բաթըրիք-
խանէ թարաֆընտան շիմուլիէ գա-
տար հագըրաթը հալին անլաշըլպ
մէյտանէ չըգարըմալար, ազ էսէֆ
վէ թէաճիւլալ օլունմագ պիր շէյ
տէյիլ տիր:

Միքայէլ աղա, Պատարարարա-
նա կիտէր պիր տիւրիւ լրագրորը ի-

տէր, Թորկէր եւրէ կիտէր պաշտա տիւնը լծգրորտը իտէր, պիղ իււմ ուղ տէր, իււմ իւթը իւթնէսի քէնտույի թանձրաւ, պիղ իււմ բաբաղը պտակ իթտի տէր, հիշ պիր հրամանագիր կէսթէրէ մէտիքտէն պաշտա գանդի բաբաղ ոլտուղուն տախի սէյլէմէղ. իււմ ծլծուգ տէր, ֆրէյրա կիթտիինի քիմէ կէօրմէմիշ. վէ իւթը իւթնէ հաթթաւա պիր տէֆատան զկտտէ շու իշ իլէ մէշ զոււ ոլմաւըլնտան 8 թէֆթիշ իտտուսուսու պիր գօմիսիքնա հա վալէ իտէր, լըրին մէրգոււմ օրա յա կիթմէղ, պէյլէ պէյլէ արա տան հաթթաւա կէէէր, պէլքիտէ տահա նըլար տախի կէէէէէր. հալ պու քի, մէրգոււմ գըղը ալմը պիլա ֆիւթուր էհիւրըլար իշնտէ օթուր մուշ, պաղըլարըն սույի զաննընձա հիշ նիքեհար տախի օլմայուպ, էօք լէ մանթէլիս կիպի մէրգու մէյի տիւնէ եա մուվաճէ հէօրնտէ սագլամուգնա իմիշ. ֆարղ իտէլիւմ քի, շու զիւ իւմ պիլէթիւն պիւթիւն թէհի տիր. ֆէ. գաթ պտակը պէլի օլմայան պիր գըղ իշնէ պիր էրքէք իլէ օթուր մագ, մանթօնէթալըգտան պաշտա պիր շէյմի տիր:

Մահէլէլի ուլումուշ հիշ վալի ֆէ իտինմէղ, եա նիքեհարնը իս պաթ իլէ, եա եօգսա քէնտույի միւր նաաիպ վէ լըլըգ օլան եէրէ կիթ տիրմէղ:

Տէր թաղէսա Հայր իւթըլք իտնէէէ կիտէր կէլիւ, մէրգոււմ կի տիպ կէլիւքճէ, մուհաթէմէ թահ թընտա օլտուղու գըյաս օլունտու զունտան, հէր քէսին մէրաղը իղտի յատ պուլուր:

Ըրա եէրտէ պիրտէ լճէմեան Կարապետ աղա վար, քի քէլիլէթէ աշինա տըր գըյասիլէ հէմ մուհա քէմէյէ չաղըլըր վէ հէմտէ ֆասլ օլունմագտէ պուլունուր, լըրին մէրգոււմ տախի թէթմիլ հիշ պիր շէյ սէյլէմէղ, տիլինին ալթընտա կէրչի պիր շէյ կիլլէնմէքտէ տիր, ֆէգաթ եա սէյլէթտիրիլմէքտէ գուսուր օլուն մագտէ տիր, վէ եատա մէրգոււմ թարաֆընտան հիլէքեարանէ հարէ քէթ օլունմագտէ տիր. պու ճիւմ լէ պիղ զանն իտէրիւքի, սիւալտէ տահա իլիսի իսթիլնթագտա գուսուր օլմագտէ տիր:

Շիմոյիլէ գատար մուհաթէմէ եա իսոտ իսթիլնթագա չաղըլըլար ան ճագ Տէր թաղէսա Հայր, Սիքալէ աղա գաթմէրլի տամատ, վէ լճէմէ եան Կարապետ աղա շիւբհէլի շա հիտ, հալ պու քի, շու գօմէտեա

օյունուստա պուլունան աղա օյուն ճուլար, տահա պու կիւնէ գատար նորա իւթըլքիտանէէ ճէլա օլուն մամըլար շըրք, եանի տիրմէ իսթէ րիւքիլ նէրէտէ տիր շու ըրղ ու նա մուսու նոլունեայա պիր շէրէֆ սըլը լան թագէ կէլին, նէրէտէ տիր շու թագէ կէլինին վալիտէսի օլան, թա զէճիւ գալնանաճըգ իսթունձուգ. պուլար նիլին չաղըլըլար, նիլին իսթիլնթագ օլմաղարապըր պըր, վէ նիլին նիղամա մուվաճըգ սուրէթ տէ մէզհէպճէ իսթիլաղ իւղէ սը գըլարըլմաղար:

Հա, պիղ զանն իտէրիւք քի, պաշ գա պիր սէպէպէ մէպնի օլմայուպ, իլլա սարաֆ Սիքալէ աղանըն լճէմ թէպաաղնտան պուլունուղու ի շին տիր, պուլարաա պիր աղ կիւլմէլի, եախօտէսէ ֆիլթմէլի:

Լճէմեան Կարապետ աղա տախի պի տիլիհի Սիքալէ աղա կիպիս պիր լըլըլարտա վէ պիր թագրիտէտաղը մայուպ, պիլէմէյիլ նէ սէպէպէ մէպ նի տիր կէէն կիւնէր, Սիքալէ աղանըն իթտիլի թագրիլ միսիլմ, ամենապատիւ Յակոբ Արքաղան հու զուրունտա շու թագրիլի իթմիշ տիր, վէ պու տախի իմլալար իլէ թարաֆըլա կէլմիշ, վէ Արքաղանը միւշարիլէյ թարաֆընտան պիղղաթ քէնտույիլ թասաիլ իթմիշիւ տիր:

Սիքալէ իւթըլք

« Լճէմեան Կարապետ աղային թախիլըր ի ներկայութեան նախկին պատրիարք Յակոբ Արքաղանին, սա լաֆ Սիքալէ աղային ապօրինաւոր ամուսնութեանը վրայ:

« Փետրուար 3 ուրբաթ առտու սարաֆ Սիքալէ աղային տունը գա յի, Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Տէր թաղէսա Է. Տէր Կարապետ Հայրէ ըր հոն նստած էին Սիքալէ աղային քոլը. տէր պապանէր Սիքալէ աղան պտակ ընէք պիտի տէյի հարցուցի. Լճէմեան Տէր Գրիգորին պէս գեա պանատուն մը կունակ ունենայինք նէ մենք ալ կընէինք, լէրէ իրաւունքս պապիլէր, թէ որ մեզի մէկ էմիր ըլլայ նէ Տէր Գրիգորին պէս մենք ալ կը նենք, լէրէ արտաւայտ Սիքալէ աղան »:

Պա թագրիլի Կարապետ աղա իթտիլտէն օրաշտա, մեղքիւր կէօ րիւշմէլը վէ միւքեալմէ վուգու պուլտուղու վագթաա, պէրպէր Յովսէփնամ քիմէսնէնին տախի օրա սա հաղըր պուլունուղուն պէյան իթմիշ տիր. Պագըլ կէլէճէ քէֆա

— Պալտան ագտէմ Վայսէրիլէ շէհրինտէ քիւշատ օլունաճագ պիր գըլար մէթէպի իշն, էհիլ հիւ նէր պիր գըղ եա պիր գատուն վար իսէ, թարաֆըլա պէյան օլունմա սըր իլան իլէմիշ իտիք, տէֆաթէն սէյլէրիւքի, հէր քիմ քի շու իսթմէ թէ արղու իտէր վէ մէհարէթի շա զըմէսի տէրքեար իսէ, թարաֆըլա իսթարա հիմմէթ պուլունուր:

ՄԵՃՄՈՒԱ

Իշթէ կէէն տէֆաթի պահարմը զը պու տէֆա իսթմ իթմէք իսթէ րիլ:

Սիքալէ միլէթիլիլ, Սիւնա տինին մուղիլը վէ ֆատիտ պիր էֆ քեարա լըլմէթ իթմէքտէ օլտու զուն աալա իսթաթ վէ տէլլէր իլէ թաստիլ իթմէքսիլին, միլէթիլիլ թարաֆընտան Սիւնա տի հագգընտա հիւքմի պիր թէարրուղ օլունմասը նը տալէթ վէ իպրամ իտէր. հալ պու քի, միլէթիլիլին հիւքմի սու րէթաէ, հիշպիր էսնաֆա թէարրուղ իթմէկէ հագգը վէ սէլահիլէթի օլմատըլը, զիրա, զաղէթալարըն պօրձու ումումուն մէնֆատընը մուճիպ օլմաղա չաղըլմագ, վէ շու նիլէթի իսթիլէնին հուսուլէգիր օլմասը իշն իսէ, էհալի պէյնինտէ քէթըլէլմիշ վէ գալիլէլմիշ օլան պա թըլիլէթէրի, ֆատիտէֆքեարըլըր թէմէլնտէն սէթիւպ մահվու նապէ տիտ իտէրէք, եէրինէ առապ ու թէրպիլէ վէ մէտէնիլէթ թօխու մու էքմէք, վէ մէղքիւր թօխուլա ըրն տախի պիր ան էվիլէ ֆիլիպէնիպ շիլէքէրէր ալմասը վէ մէվիլէր վէրմէ սի իշն, մահիր պաղլէպանըլըն, զարարը օթըլըր պըղլայըպ, աթէ շէ եագըպ, եախօտ շիւրիւտէրէք, միւֆիտ ֆիտանըլարա կիւպրէ եաբ տըլը միսիլու, ումումուն մէնֆատա թընա մանի, եախօտ ումումէ գա ըարըլը օլան հալլէրի, վուգուաթլա ըր, զիւիւմիլէրի վէ էֆքեար ու մու գատտէմէլէրի ֆասլ իթմէք աթէլիլ լէ եագըպ, վէ նէֆրէթ կէթիլմէք հէվաալըլա շիւրիւտէրէք, ումումէ ֆայիտէլու օլան էսսալարը, էֆքեար լարը, վէ հարէքէթէրի պէսլէմէք օլտուղու ինքեար գապուլ իթմէղ հագգըլաթէրտէն պիրիսի տիր, վէ հէր գանդի էսնաֆտան օլուր իսէ

